

โรคพิษสุนัขบ้า

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

ป้องกันและหลีกเลี่ยง ลดความเสี่ยง
จากการถูกสุนัขกัด พิชิตโรคพิษสุนัขบ้า
เลี้ยงน้องหมาอย่างถูกวิธี

Understand it do defeat it

โรคพิษสุนัขบ้า

โรคพิษสุนัขบ้า หรือโรคกลัวน้ำ เกิดจากเชื้อไวรัสเรบีส เป็นโรคในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด เช่น ชะนี กระรอก กระแต พบมากที่สุดในส่วน และรองลงมาคือแมว

คน และสัตว์ รับเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้ เมื่อถูกสัตว์ที่เป็นโรคนี้ กัดหรือข่วน โดยเชื้อจะอยู่ในน้ำลาย ถ้าเป็นสุนัขและแมวจะพบว่า มีเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าออกมากับน้ำลายตั้งแต่ก่อนและระหว่างแสดง อาการ 1-7 วัน

อาการที่พบในคน

ส่วนใหญ่ระยะฟักตัวของโรคตั้งแต่ 3 สัปดาห์ ถึง 6 เดือน แต่บางรายมีระยะฟักตัวสั้นมาก ไม่ถึงสัปดาห์หรืออาจเกิน 1 ปี อาการเริ่มแรก คือ เบื่ออาหาร เจ็บคอ มีไข้ อ่อนเพลีย มีอาการคันรุนแรงบริเวณที่ถูกกัด แล้วลามไปส่วนอื่น กระสับกระส่าย กลัวแสง กลัวคน ไม่ชอบเสียงดัง เพ้อเจ้อ กลืนลำบาก โดยเฉพาะของเหลว กลัวน้ำ ปวดท้องน้อยและขา กล้ามเนื้อกระดูก แน่นหน้าอก หายใจไม่ออก เกร็ง อัมพาต หมดสติ และ ตาย ในที่สุด

อาการที่พบในสุนัข

ระยะฟักตัวของโรคหลังจากถูกกัดหรือช่วน จะอยู่ในช่วง 3-8 สัปดาห์ ไม่เกิน 6 เดือน และจะตายภายใน 10 วัน หลังแสดงอาการ ซึ่งมีทั้งแบบดุร้าย และแบบซึม โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ

ระยะแรก

สุนัขจะมีอารมณ์และนิสัยเปลี่ยนไปจากเดิม

ระยะตื่นเต้น

สุนัขเริ่มมีอาการทางประสาท กระวน กระวาย ตื่นเต้น หงุดหงิด ไม่อยู่นิ่ง กัดแทะสิ่งของไม่เลือก ม่านตาขยายกว้าง

ระยะอัมพาต

สุนัขมีอาการค้างห้อยตก ลิ้นมีสีแดงคล้ำห้อยออกนอกปาก น้ำลายไหล ขย้อนอาหาร คล้ายมีอะไรอยู่ในลำคอ ขาอ่อนเพลีย ทรงตัวไม่ได้ ล้มลง อัมพาตทั้งตัวอย่างรวดเร็ว และ ตาย ในที่สุด

โรคนี้ไม่มีทางรักษาให้หายได้ หากมีอาการแล้ว “ตาย” ทุกสาย

คำแนะนำสำหรับคนเลี้ยงสุนัข/แมว

1. นำสุนัข/แมว ไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (ฉีดครั้งแรก ลูกสุนัข/ลูกแมว อายุ 3-4 เดือน)
2. ไม่ปล่อยสุนัข/แมว ไปเล่นพ่วนในที่สาธารณะทุกครั้ง ที่นำสุนัข/แมวออกนอกบ้าน ต้องอยู่ในสายจูง
3. ไม่นำสุนัข/แมว ไปปล่อยและต้องคุมกำเนิดไม่ให้มีสุนัข มากเกินไป

คาถา 5 ย กับสุนัข/แมว กัด/ข่วน

- ย1 อย่าแหย่ สุนัข/แมวให้โมโห
- ย2 อย่าเหยียบ หาง หัว ตัว ขา หรือทำให้สุนัข/แมวตกใจ
- ย3 อย่าแยก สุนัข/แมวที่กำลังกัดกันด้วยมือเปล่า
- ย4 อย่าหยิบ จานข้าวหรือเคลื่อนย้ายอาหารขณะที่สุนัข/แมว กำลังกินอาหาร
- ย5 อย่ายุ่ง หรือเข้าใกล้สุนัข/แมวที่ไม่รู้จักและไม่มีเจ้าของ

เมื่อถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน ต้องทำดังนี้

1. ล้างแผลให้สะอาดด้วยน้ำ และสบู่หลายๆ ครั้ง ให้ถึงก้นแผล ล้างสบู่ออกให้หมด เช็ดแผลให้แห้ง
2. ใส่ยารักษาแผลสด
3. จดจำสัตว์ที่กัดให้ได้ เพื่อสืบเจ้าของ กักสุนัข/แมว ไว้ดูอาการ 10 วัน สอบถามประวัติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
4. ไปหาหมอหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อรับการฉีดวัคซีน ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่ถูกต้อง

**สุนัขกัด ต้องล้างแผล ใส่ยา กักหมา
หาหมอ ฉีดวัคซีนต่อจนครบชุด**

สำนักสื่อสารความเสี่ยง และพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ
กรมควบคุมโรค 0-2590-3855 หรือ
สายด่วนกรมควบคุมโรค 1422 <http://www.riskcomthai.org/>
ศูนย์ความเป็นเลิศทางสารสนเทศศาสตร์ชีวเวชและสาธารณสุข (BIOPHICS)
คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล